

II. János Pál

REDEMPTIONIS DONUM

A szerzetesek megszenteltsége a megváltás
misztériumának fényében

*Apostoli buzdítás a szerzetesekhez
a rendkívüli szentévbén*

1984. március 25.

A fordítás alapjául szolgált: Ioannes Paulus pp II: *Adhortatio apostolica Redemptionis donum ad religiosos et religiosas sodales de eorum consecratione mysterio redemptionis illustrata, 25 martii 1984, in AAS 76 (1984) pp. 513–546. Olasz változat: OR 30. 3. 1984, inserto tabloid con sottotitoli.*

Fordította: Kiss László

A fordítást az eredetivel egybevetette: Diós István

Krisztusban szeretett testvérek és nővérek!

KÖSZÖNTÉS

1. A megváltás ajándéka, mely ennek a rendkívüli szentévnek középpontjában áll, különleges módon hív a megtérésre és az Istennel való kiengesztelődésre Jézus Krisztusban. Ennek a jubileumnak külső indoka történeti jellegű – hiszen a kereszthalál és a feltámadás 1950. évfordulóját ünnepeljük –, belső indoka azonban a megváltás mélységes misztériumával kapcsolatos. Ebből a misztériumból született az egyház, és ebből él egész történelmének folyamán. A rendkívüli szentévnek van valami sajátos karaktere. A megtérésre és az Istennel való kiengesztelődésre való felszólítás azt jelenti, hogy a lehető legmélyebben *végig kell elmélkednünk* életünket és hivatásunkat a megváltás misztériumának fényében, annak érdekében, hogy ezek egyre mélyebben e misztériumban gyökerezzenek.

Ha ez a felhívás az egyház minden tagjára vonatkozik, akkor egész különösen szól nektek, *szerzeteseknek és szerzetesnőknek*, akik az evangéliumi tanácsokra tett fogadalom által Istennek szentelve magatokat keresztény élet különleges teljességére törekedtek. Sajátos hivatásokat és egész életetek az egyházban és a világban a *megváltás mélységes titkából* nyeri sajátosságát és lelki erejét. Krisztust követvén „a szűk és keskeny úton”,¹ rendkívüli módon megtapasztaljátok, „mily bőséges a megváltás nála”.²

2. Miközben a szentév lassanként a végéhez közeledik, hozzátok szeretnék szólni, szerzetesek és szerzetesnők, akár szemlélődők vagytok, akár különböző apostoli munkát végeztek.

Már előzőleg is szoltam hozzátok számos helyen és különböző alkalmakkor, amikor meg is erősítettem és kifejtettem az evangéliumi tanítást, amint az megtalálható az egyház egész hagyományában, mindenekelőtt pedig a legutóbbi egyetemes zsinat tanításában, a *Lumen gentium* dogmatikai konstitúcióban és a *Perfectae caritatis* határozatban, továbbá elődünknek, VI. Pálnak a fentiek szellemében kiadott *Evangelica testificatio* kezdetű apostoli buzdításában. Nemrég lépett hatályba az új *Egyházi törvénykönyv*,³ mely voltaképpen az említett zsinat utolsó dokumentumának tekinthető, és ez valamennyiőtöknek értékes segítséget nyújt és biztonságosan fog vezetni, amikor részleteiben meghatározzátok az utakat, melyeken nagyszerű hivatásoknak hűségesen és nagylelkűen eleget tehetnek.

Szent Péter utódként és Róma püspökeként, akivel közösségeitek különleges kapcsolatban vannak, szívből köszöntelek benneteket. E római székéből szólok hozzátok, ismételve Szent Pál szavait: „*Eljegyeztelek ... benneteket egy férfival, hogy tiszta szűzként vezesselek el Krisztushoz.*”⁴ Az egyház, mely az apostoloktól átvette az isteni Jegyessel való frigy drága kincsét, bensőséges szeretettel tekint minden fiára és

¹ Vö. Mt 7,14

² Zsolt 130,7

³ II. János Pál pápa 1983. jan. 25-én hirdette ki.

⁴ 2Kor 11,2

leányára, akik az evangéliumi tanácsokra tett fogadalommal – az egyház közvetítésével – különleges szövetségre léptek a világ megváltójával.

Fogadjátok a megváltás szentévében ezt a hozzátok intézett üzenetet úgy, mint a szeretet szavát, melyet az egyház mond el nektek. Fogadjátok ezt az üzenetet, bárhol vagytok is: akár valamelyik szemlélődő közösség klauzúrájában, akár az apostolkodás sokrétű területén dolgoztok: missziókban, lelkipásztorkodásban, kórházakban vagy bárhol, ahol szenvedő embereken segítetek, nevelőintézetekben, iskolákban vagy egyetemeken, s végül minden egyes házatokban, ahol „Krisztus nevében összegyűlve”, azzal a tudattal éltek, hogy „Krisztus köztetek van”.⁵

Az egyháznak a megváltás jubileumi évében hozzátok szóló szeretetteljes szavai ismételjék Krisztusnak azokat a szeretetteljes szavait, melyeket mindegyiketekhez intézett, amikor kimondta a titokzatos „kövess engem” felszólítást,⁶ melyből hivatások kezdete fakadt az egyházban.

ELSŐ FEJEZET: A HIVATÁS

„Jézus rátekintett, és megszerette őt”

3. „Jézus rátekintett, és megszerette őt”,⁷ és szólt hozzá: „Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben. Azután jöjj, és kövess engem!”⁸ – Noha tudjuk, hogy e szavak a gazdag ifjúnál süket fülekre találtak, tartalmuk mégis megérdemli, hogy figyelmesen végiggondoljuk, hiszen a hivatás belső struktúráját tárják elénk.

„Jézus rátekintett, és megszerette őt...” Az Üdvözítő szeretete ez, mely a megváltás isteni és emberi mélységéből fakad. Az *Atya örök szeretete* tükröződik benne, aki „úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy mindenki, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”.⁹ A Fiú e szeretettől indítva, s az Atyától a Szentlélekben fogadva el a küldetést lett a világ megváltója. Az Atya szeretete a Fiúban mint *megváltó szeretet* mutatkozott meg. Ez a szeretet az ember és a világ megváltásának igazi ára. Krisztus apostolai mély megrendüléssel szólnak a megváltás ezen áráról: „Hiszen tudjátok, hogy nem veszendő ezüstön vagy aranyon szabadultatok ki, hanem Krisztusnak, a hibátlan és egészen tiszta báránynak a drága vére árán”¹⁰ – írta Szent Péter; Szent Pál pedig hozzáfűzi: „Nagy volt a ti váltságdíjatok.”¹¹

Az evangéliumi tanácsok útjára szólító meghívás a *Krisztus szeretetével való bensőséges találkozásból* fakad, mely szeretet megváltó szeretet. És Krisztus éppen e megváltó szeretettel hív. A hivatás struktúrájában a találkozás e szeretettel teljesen személyes. Amikor Krisztus a meghíváskor „reátok tekintett, és megszeretett titeket”, ked-

⁵ Mt 18,20

⁶ Mt 19,21; Mk 10,21; Lk 18,22

⁷ Mk 10,21

⁸ Mt 19,21

⁹ Jn 3,16

¹⁰ 1Pt 1,18

¹¹ 1Kor 6,19–20

ves szerzetesek és szerzetesnők, ez a megváltó szeretet egy meghatározott személynek szólt, s ugyanakkor *jegyesei jelleget* öltött: tudniillik *kiválasztó szeretetté* vált. Ez a szeretet átöleli az egész személyt, lelkét és testét, akár férfi, akár nő, mégpedig azt a „személyes ént”, mely egyetlen és megismételhetetlen. Ő, aki öröktől fogva átadja magát az Atyának, és a megváltás misztériumában „ajándékozta önmagát”, ő hívta meg az embert, hogy viszonzásul adja oda magát különleges szolgálattal a megváltás művében azáltal, hogy az egyház által elismert és jóváhagyott egyik közösség tagja lesz. Vajon nem csengenek egybe ezzel a meghívással Szent Pál szavai: „Nem tudjátok, hogy a ti testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatokéi? Nagy volt a ti váltságdíjatok!”¹²

Bizony ez így van. Krisztus szeretete, kedves testvérek és nővérek, mindegyikeket megérintett a megváltásnak ugyanazzal az „árával”. Ezért legyetek annak tudatában, hogy többé már „nem vagytok a magatokéi”, hanem az övéi vagytok. Ez az új felismerés Krisztusnak a szívetek mélyéig hatoló, „szeretettel teljes tekintetéből” fakad. E tekintetre válaszoltatok, amikor őt választottátok, aki előbb választott ki mindegyikeket, s meghívott a maga mérhetetlen megváltó szeretetével. Mivel „név szerint” hívott meg titeket, meghívása mindig az *ember szabadságát* szólítja meg. Krisztus ugyanis azt mondja: „ha akarod...” Ebből következően a meghívásra adott válasz mindig szabad választás eredménye. Az utat választván, melyet ő mutatott nektek, a Názáreti Jézust, a világ megváltóját választottátok.

„Ha tökéletes akarsz lenni...”

4. Ezt az utat a *tökéletesség útjának* is nevezik. Krisztus az ifjúval beszélvén azt mondja: „ha tökéletes akarsz lenni...”; így a „tökéletesség útja” mint fogalom evangéliumi eredetű. Egyébként nemde ezeket a szavakat halljuk a hegyi beszédben az Üdvözítőtől: „Legyetek tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!”¹³ Az *ember tökéletességre hivatottságát* bizonyos mértékig az ókori és a későbbi élt bölcselők és erkölcsi tanítók is felfogták. A bibliai meghívásban azonban van valami egészen egyedülálló: nagyon sokat követel, mert Istenéhez hasonló tökéletességet állít az ember elé.¹⁴ A hivatás ebben a formában felel meg a kinyilatkoztatás teljes logikájának, mely szerint az ember *Isten képére és hasonlatosságára* teremtett. Azt a tökéletességet kell tehát keresnie, mely a hasonlóság és képmásvolt rendjében a sajátja. Ezért írta Szent Pál az efezusiaknak: „Legyetek ... Isten követői, mint szeretett gyermekek, és éljetez szeretetben, ahogyan Krisztus is szeret minket, és odaadta magát értünk jó illatú áldozati adományként az Istennek.”¹⁵

A tökéletességre szóló meghívás tehát a *keresztény hivatás* lényegéhez tartozik; ennek alapján kell értelmeznünk Krisztusnak az evangéliumi ifjúhoz intézett szavait is, melyek különleges módon kapcsolódnak a világban élő ember megváltásának misztériumához. E meghívás téríti vissza Istenhez a teremtés művét, melyet a bűn megrontott; és feladatként állítja elének azt a tökéletességet, mely Isten elgondolása és

¹² 1Kor 6,19–20

¹³ Mt 5,48

¹⁴ Vö. Lev 19,2; 11,44

¹⁵ Ef 5,1–2

szándéka szerint az egész teremtett világnak, de különösen az embernek sajátja. Leginkább ugyanis az embernek kell *visszatérnie Istenhez és Istennek ajándékozni magát*, ha teljesen *vissza akar találni önmagához*. Ezért az örök hívás: „térj vissza hozzám, mert én megváltottalak téged”,¹⁶ és Krisztus szava: „ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van, és add a szegényeknek...” kétségtelenül bevezet minket az evangéliumi szegénység területére, amely a szerzetesi hivatás és fogadalom lényegéhez tartozik.

Ezeket a szavakat tágabb értelemben és a dolog természetét jobban közelítően is vehetjük. A názáreti mester arra inti a vele beszélgető ifjút, hogy *utasítsa* el azt az életfelfogást, melyben a birtoklás, a „nekem van” kategóriája áll az első helyen, és tegye magáévá azt az életformát, melynek középpontjában az emberi személy áll, a személy értéke, a személyes „létezés”, annak teljes „transzcendenciájával”, mely csak az embernek sajátja.

Krisztus szavainak ilyen értelmezése azonnal tág teret nyit az evangéliumi szegénység eszményének, mindenekelőtt annak a szegénységnek, mely mint evangéliumi tanács még nagyobb értéket ad a benneteket az egyház jegyeséhez kapcsoló misztikus jegyességnek. Ha Krisztus szavait azon elv alapján fogjuk fel, hogy „lenni” több, mint „birtokolni” – főként, ha a birtoklást materialista és hasznossági szempontból nézzük –, akkor elérkeztünk az evangéliumi *meghívás antropológiai alapjaihoz*. Ha a civilizáció jelenlegi fejlődését nézzük, e felfedezés nagyon időszerű. Ezért aktuális a meghívás a „tökéletesség útjára”, melyet Krisztus mutatott meg. Amikor az ember a mai fogyasztói szellemiségű környezetben fájdalommal észleli, hogy legnagyobb baja a személyes „létezés” hiánya – ami emberségét a „birtoklás” sokféle formája miatt éri –, könnyebben felfogja a meghívást, mely az evangéliumban egyszer s mindenkorra hangzott el. Bizony, szeretett testvéreim és nővéreim, a meghívás, melyet a szerzetesi tökéletesség útjára lépve követtetek, az emberség gyökereit érinti, a mulandó világban élő *ember sorsának gyökerét*. A tökéletesség evangéliumi állapota nem szakít el benneteket e gyökerektől. Ellenkezőleg, ennek révén sokkal jobban elmélyülhettek abban, ami az embert emberré teszi, és a megváltás misztériumának isteni és emberi kovászával jobban át tudjátok hatni ezt a bűntől sokféleképpen terhelt emberséget.

„Kincsed lesz a mennyben”

5. A meghívás választ ad a kérdésekre: *Miért létezik az ember, és hogyan kell léteznie?* Ez a válasz az egész életnek új értelmet ad, és meghatározza annak valódi és végső jelentését. Ez az jelentés abból a csodálatos és a közvéleménnyel ellentétes evangéliumi paradoxonból fakad, mely szerint valaki elveszíti életét, ha meg akarja menteni azt; ezzel szemben, aki elveszíti életét Krisztusért és az evangéliumért, megnyeri azt, miként Márk írta.¹⁷

E szavak fényében válik teljesen érthetővé Jézus felszólítása: „Menj, add el, amid van, és add a szegényeknek, így kincsed lesz a mennyben; azután jöjj, és kövess engem.”¹⁸ A „menj” és a „jöjj, kövess engem” között szoros összefüggés van. Mondhat-

¹⁶ Iz 44,22

¹⁷ Mk 8,35; vö. Mt 10,39; Lk 9,24

¹⁸ Mt 19,21

juk, hogy az utolsó szavak fejezik ki a meghívás lényegét, azaz: az embernek Krisztus nyomába kell lépnie (ebből ered a „Krisztus követése” kifejezés). A „menj, ... add el..., add oda...” szavak, úgy tűnik, a meghívás feltételét fogalmazzák meg. E feltétel azonban nem esik a meghívás körén kívül, hanem annak benső része. Az ember emberségének új értelmét nem csupán abban ragadja meg, hogy követi Krisztust, hanem annyira ragadja meg, amilyen mértékben követi. Ha „eladja, amije van” és „odaadja a szegényeknek”, akkor megérti, hogy azok a javak és az a bőség, melyet korábban birtokolt, nem olyan kincs volt, amihez ragaszkodnia kell: hanem *a kincs a szívben van*, mely Krisztustól megkapta a képességet arra, hogy másoknak „adjon” *ön maga ajándékozásával*. Nem az a gazdag, aki birtokol, hanem az, aki „ad”, aki képes arra, hogy adjon.

Ez a közvéleménnyel ellentétes evangéliumi paradoxon nagyon jelentőssé válik. A „létezés” programja lesz: szegénynek lenni abban az értelemben, amit ennek a „létezésnek” a Názáreti Jézus adott, azt jelenti, hogy a saját emberségemben a jó sáfárja lettem, és megtaláltam a „kincset”. Ez a kincs *elpusztíthatatlan*, ugyanis az emberrel együtt átmegy az örökkévalóságba, és hozzátartozik az ember isteni eszkatológiájához. E kincs által nyeri el az ember jövő, végső sorsát Istenben. Azt mondja Krisztus: „Kincsed lesz a mennyben.” Ez a kincs nem annyira a halál utáni jutalom azokért a cselekedeteinkért, melyeket az isteni mester példáját követve tettünk, hanem inkább *eszkatologikus beteljesedése* annak, ami a cselekedetek háttérében – a szív belső „kincseben” – már itt a földön rejtőzött. Amikor Jézus a hegyi beszédben felszólított égi kincsek gyűjtésére, hozzáfűzte: „Mert ahol a kincsed, ott lesz a szíved is.”¹⁹ E szavak jelzik a keresztény hivatás eszkatologikus voltát, de még inkább annak a hivatásnak eszkatologikus jellegét, mely az evangéliumi tanácsok szerinti életben, a Krisztussal kötött lelki jegyességben valósul meg.

6. *E meghívás struktúrája* – amint azt az ifjú szavaiból a szinoptikusoknál²⁰ kihámozhatjuk – akkor tűnik elő, amikor az ember saját emberségének alapvető *kincset* annak a „kincsnak” a távlatában fedezi fel, amely a mennyben az emberé. Ebben a távlatban saját emberségünk alapvető kincse összekapcsolódik azzal, hogy „önmagunkat adva létezzünk”. E meghívásban a közvetlen vonatkoztatási pont *Jézus Krisztus élő személye*. A tökéletesség útjára szóló hívás tőle és általa a Szentlélekben nyer formát, aki új és új személyeket – férfiakat és nőket, életük különböző szakaszában, főleg fiatal korokban – tanít meg mindarra, amit Krisztus mondott;²¹ nevezetesen arra, amit az ifjúnak mondott, aki kérdezte tőle: „Mester, mi jót kell tennem, hogy eljussak az örök életre?”²² Krisztus válaszából – aki az őt kérdezőre „ránézett, és megszerette” – a *megváltás misztériumának* hatékony kovásza átjárja annak tudatát, szívét és akaratát, aki őszintén és igazságban keres.

Az evangéliumi tanácsok útjára szóló hívás ily módon mindig Istentől indul: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és arra rendelvelek, hogy elmenjeteek és gyümölcsöt hozzatok, és gyümölcsötök maradandó legyen.”²³

¹⁹ Mt 6,19–21

²⁰ Vö. Mt 19,21; Mk 10,21; Lk 18,22

²¹ Jn 14,26

²² Mt 19,16

²³ Jn 15,16

Maga a meghívás, mellyel az ember igazán felfedezi az ajándékozás evangéliumi törvényét, s amely emberségébe van írva, ajándék! Ajándék, telve az evangélium mélységével, ajándék, melyben a megváltás misztériumának isteni és emberi lényege ragyog a világra. „A szeretetnek nem az a lényege, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte a Fiát bűneinkért engesztelésül.”²⁴

MÁSODIK FEJEZET: AZ ISTENNEK SZENTEELTSÉG

A szerzetesi fogadalom a keresztségi Istennek szenteeltség „tökéletesebb” kifejezése

7. Hivatásokat elvezetett benneteket a szerzetesi fogadalomhoz, mellyel az egyház szolgálata által Istennek szentelt személyek és egy meghatározott szerzetes közösség tagjai lettetek. Ezért az egyház is úgy tekint rátok, mint „megszentelt” személyekre, akik *Jézus Krisztusban Istennek szentelődtek*, hogy egyedül az övéi legyenek. Ez az elkötelezettség meghatározza helyeteket az egyház nagy közösségében, Isten népében. Ugyanakkor Isten népének mindent felölelő küldetéséhez rendelkezésre bocsátja a lelki és természetfeletti energia forrásait: az életnek, a tanúságtételnek és az apostolkodásnak sajátos formáját a szerzetesi közösségek küldetéséhez, mivoltához és lelki örökségéhez való hűségben. Isten népének egyetemes küldetése Krisztus messiási küldetésében gyökerezik – aki próféta, pap és király –, és mi ebből *különböző módokon részesülünk*. A részesedés módja a „megszentelt” személyek estében megfelel annak a formának, ahogyan Krisztushoz tartoztok. E hozzá tartozás mélységét és erejét maga a szerzetesi fogadalom határozza meg.

A szerzetesi fogadalom új kapcsolatot teremt a Szentháromság egy Isten és az ember között Jézus Krisztusban. E kapcsolat abból az *alappvető kötelelkből* ered, melyet a *keresztség szentsége* létesített. A szerzetesi fogadalom „a keresztségi Istennek szentelettségben gyökerezik, és annak tökéletesebb kifejezése”.²⁵ Ily módon tartalmának lényege szerint új odaadássá lesz: az emberi személy Istennek adja és szenteli magát, akit mindenek felett szeret. A fogadalom által vállalt kötelezettség – tudniillik, hogy a tisztaság, a szegénység és az engedelmisség evangéliumi tanácsait szerzetes családok szabályaiban meghatározott módon megtartjátok – *kifejezi*, hogy teljesen Istennek vagytok szentelve, ugyanakkor segítség ahhoz, hogy ezt meg tudjátok valósítani. Ez határozza meg az Istennek szentelt személyek tanúságtételének és apostolkodásának sajátos formáját is. Mindazonáltal ennek a szabad és tudatos *odaszentelettségnek* és mindannak gyökereit, ami belőle következik – az *önátadásnak, mellyel valaki Istené lett* –, a keresztségben kell keresnünk, mely elvezet minket a húsvét misztériumához, mint a krisztusi megváltás csúcsához és középpontjához.

Hogy a szerzetesi fogadalom lényegét egészen világosan láthassuk, segítségül kell hívnunk Szent Pálnak a Rómaiakhoz írt levelében található megindító szavait: „Vagy nem tudjátok, hogy akik Krisztus Jézusban megkeresztelkedtünk, az ő halálában keresztelkedtünk meg? A keresztségben ugyanis eltemetkeztünk vele együtt a halálba, hogy miként... Krisztus..., mi is új életre keljünk”; „...a régi embert bennünk

²⁴ 1Jn 4,10

²⁵ PC 5; vö. EE 5 sk.

azért feszítették vele együtt a keresztre..., hogy ne szolgáljunk többé a bűnnek”; „ezért tekintétek magatokat is úgy, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Jézus Krisztusban.”²⁶

A keresztségben gyökerező szerzetesi fogadalom a szentség erejéből „új eltemetkezés Krisztus halálába”: új a lélek tudatossága és szándékossága miatt; új a szeretet és a meghívás miatt; új a szüntelen „megtérés” miatt. Ez a „halálba való eltemetkezés” hozza létre azt, hogy a „Krisztussal együtt eltemetkezett ember”, „miként Krisztus, új életet éljen”. Mint legmélyebb alapra, a megfeszített Krisztusra támaszkodik mind a keresztségi Istennek szenteltség, mind az evangéliumi tanácsok fogadalma, mely – a II. Vatikáni Zsinat szavaival – „különleges megszenteltséget ad”; s mely egyszerre *halál és szabadulás*. Szent Pál mondja: „Úgy tekintétek magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek”; ugyanakkor ezt a halált „a bűn szolgaságából való szabadulásnak” nevezi. Ebből a szerzetesi megszenteltségből, mely a keresztség szentségén alapszik, fakad elsősorban az új élet „Istenért Jézus Krisztusban”.

Így tehát az evangéliumi tanácsokra tett fogadalommal sokkal érettebben és tudatosabban „vetjük le a régi embert”, „és öltjük magunkra az új embert, aki az Istenhez hasonlóvá alkotott, megigazult és szent teremtmény” – hogy ismét Szent Pál szavaival éljünk.²⁷

A jegyesi szeretet szövetsége

8. Így tehát, kedves testvérek és nővérek, ti valamennyien, akik az egész egyházban az evangéliumi tanácsokra tett fogadalmatok szövetségében éltek, megváltásunk szentévében *újra tudatosítatok*, hogy különleges módon *részesültök* a Megváltó *kereszthalálában*. Részesedést mondunk, melynek erejében vele együtt feltámadtatok, és szüntelenül feltámadtok egy új életre. Az Úr valamennyieteknek mondja, amit egykor Izajás próféta által mondott: „Ne félj, mert *megváltottalak*, és neveden szólítottalak; az enyém vagy!”²⁸

Az evangéliumi felszólítás: „Ha tökéletes akarsz lenni..., kövess engem”,²⁹ az isteni mester szavaiból áradó világossággal vezet és irányít minket. A megváltás mélységéből fakad Krisztus hívása, és ebben a mélységben érinti meg az emberi szívet is; s *a megváltás kegyelmének erejéből* fakadó üdvözítő hívás a meghívott lélekben az evangéliumi tanácsokra tett fogadalomban ölt formát. Ebben a formában hangzik el a megváltó szeretet hívására adott válaszotok; s e válasz is szeretettel teljes: tudniillik *önátadó szeretettel*, mely az Istennek szentelődés, azaz az *egész személy odaadásának belső ereje*. Izajás szavai: „*megváltottalak – az enyém vagy*” ezt a szeretetet pecsételik meg, az Istennek szóló teljes és kizárólagos önátadás szeretetét.

Ily módon jön létre a sajátos jegyesi szeretetszövetség, s benne szüntelenül visszhangzanak az Izraelhez intézett szavak, melyet „az Úr kiválasztott magának... tulajdonául”.³⁰ Ugyanis minden Istennek szentelt emberben az új és örök szövetség

²⁶ Róm 6,3–4.6.11

²⁷ Vö. Ef 4,22–24

²⁸ Iz 43,1

²⁹ Mt 19,21

³⁰ Zsolt 135,4

„Izraelje” választatik ki. Az egész messiási nép, az egész egyház *nyer kiválasztást minden emberben*, akit Isten ebből a népből kiválaszt magának; mondom, minden emberben, aki *mindenkiért* Istennek szenteli magát, hogy egyedül az övé legyen. Igaz ugyan, hogy senki, még a legszentebb ember sem ismételheti meg Krisztus szavait: „értük szentelem magam”,³¹ e megváltó szavak erejéből mégis mindenki, aki ajándékozó szeretettel Istennek ajánlja magát, hogy egyedül az övé legyen, a hit által e szavak körén belül élhet.

Nemde, erre buzdítanak minket Szent Pálnak a Rómaiakhoz írt levelében található szavai, melyeket gyakran ismételtünk, és melyekről gyakran elmélkedünk: „Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemetek hódolata.”³² E szavakban szinte visszhangznak a messzeségből annak igéi, aki a világba lépve emberré lett, és így szólt az Atyához: „*Emberi testet alkottál nekem...*, íme, eljövök Istenem, hogy teljesítem akaratomat!”³³

Mélyedjünk el tehát – megváltásunk jubileumi évével kapcsolatban – Krisztus testének és lelkének misztériumában, mely minden megváltói és jegyesi szeretet forrása; azért jegyesi, mert megváltói. *Szeretetből adta magát áldozatul*, szeretetből adta oda testét a világ bűneiért. A szerzetesi fogadalommal elmerülve a Megváltó húsvéti misztériumában, teljesen odaadó szeretettel akarjátok odaadni testeteket és lelketeket áldozatul, amire Szent Pál a Rómaiakhoz írt levelében buzdít: „Adjátok magatokat áldozatul.”³⁴ Ily módon a szerzetesi fogadalomban megjelenik annak a *szeretetnek a hasonmása*, amely *Krisztus szívében* egyszerre megváltói és jegyesi szeretet. Ennek a szeretetnek kell mindannyiatokból kiáradnia, kedves testvérek és nővérek, annak a *különleges Istennek szenteltségnek* a forrásából, mely – a keresztség szentségére alapulva – Krisztusban és az egyházban a *ti új életetek kezdete: az új teremtés kezdete*.

Bárcsak ezzel a szeretettel együtt mélyebben át tudnátok élni *annak örömét, hogy egyedül Istenéi vagytok*; hogy a Szentháromságnak, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek különleges öröksége vagytok. Gyakran ismételtessétek a zsoltáros isteni sugalmazású szavait: „Ki másom lehetne az égben? Nálad nélkül semmi örömöm a földön. Testem és szívem elenyészik, de sziklám és osztályrészem örökre az Isten.”³⁵ Vagy ezeket: „Így szóltam az Úrhoz: Én Uram vagy te, nélküled semmi sem jó nekem. Az Úr az én örökrészem és kelyhem része, te tartod kezemben sorsomat.”³⁶

Annak tudata, hogy Jézus Krisztusban, a világ megváltójában, az egyház völegényében Istenéi vagytok, *legyen pecsét a szíveteken*, a gondolataitokon, szavaitokon és cselekedeteiteken, a bibliai menyasszonyén.³⁷ Amint jól tudjátok, Krisztusnak ezt az izzó és mélységes ismeretét napról napra megadja, és erősíti benneteket a személyes, a közösségi és liturgikus imától áthatott életeteket, mely szerzetesi közösségeitek sajátja. Éppen ezért azok a szerzetesek, akik teljesen a szemlélődő imádságnak szentelték

³¹ Jn 17,19

³² Róm 12,1

³³ Zsid 10,5.7

³⁴ Róm 12,1

³⁵ Zsolt 73,25–26

³⁶ Zsolt 16,2.5.

³⁷ Vö. Én 8,6

magukat, hatékony és erős támaszai azoknak a testvéreiknek, akik az apostolkodásban tevékenykednek. A tudat, hogy Krisztuséi vagytok – mintegy a megváltás misztériumának kulcsával kinyitva – *tárja ki* lelketeket, gondolataitokat és cselekedeteiteket minden fájdalom, nyomorúság és remény előtt, amit a világban és az emberekben tapasztaltok, akik között evangéliumi Istennek szenteltségeitek különleges jele Isten jelenlétének, „akinek mindenek – akiket az ő láthatatlan országa magában foglal – élnek”.³⁸

A „kövess engem” szavak, melyeket Krisztus kimondott, amikor, kedves testvérek és nővérek, „rátok tekintett és megszeretett” titeket, ezt is jelentik: legyen részed minél teljesebben és hatékonyabban annak az „új teremtésnek” a *formálásában*,³⁹ melynek meg kell jelennie a világ megváltásából az igazság – Krisztus húsvéti misztériumának bőségéből munkálkodó – Lelkének erejével.

HARMADIK FEJEZET: AZ EVANGÉLIUMI TANÁCSOK

A megváltás rendje

9. A fogadalom révén mindegyiketek előtt feltárul az evangéliumi tanácsok útja. Az evangéliumban ugyanis többször találkozunk olyan buzdításokkal, melyek meghaladják a parancsolat határait azáltal, hogy nem csupán azt mutatják meg, ami „kötelező”, hanem azt is, ami „jobb”. Ilyen buzdítás: ne ítélj, adj kölcsönt viszonzást nem várva, tegyetek eleget annak, aki kér vagy kíván valamit tőletek, hívd lakomára a szegényeket, bocsássatok meg az embereknek,⁴⁰ és más hasonló. Ha a hagyomány szerint az evangéliumi tanácsokra tett fogadalom három dologra, *a tisztaságra, a szegénységre és az engedelmességre összpontosul*, úgy tűnik, e hagyomány eléggé rávilágít fontosságukra, mint az üdvrend fő, és bizonyos értelemben „összefoglaló” mozzanataira. Mindaz, ami az evangéliumban tanácsként elhangzik, abba az útba torkollik, melyre Krisztus hív, mondván: „kövess engem!” De ezt az utat a tisztaság, a szegénység és az engedelmesség „*krisztusközpontúvá*” teszi, és ráüti a megváltás egész rendjének pecsétjét.

Ennek a rendnek természetéhez tartozik a világmindenség *átalakítása az emberi szív által*, a lélek mélyéből: „A természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását... abban a reményben, ...hogy a mulandóság szolgálai állapotából majd felszabadul az Isten fiainak dicsőséges szabadságára.”⁴¹ Ez az átalakulás együtt jár azzal a szeretettel, melyet Krisztus hívása áraszt az ember szívébe; azzal a szeretettel, mely a megszenteltség lényegét adja: mellyel egy férfi vagy nő, a keresztség szentségének megszenteltségén alapuló szerzetesi fogadalommal Istennek szenteli magát. Magának a megváltás rendjének alapjait fedezhetjük fel, ha olvassuk Szent János első levelelének szavait: „Ne szeressétek a világot, sem azokat, amik a világban vannak. Ha valaki szereti a világot, az Atya szeretete nincs benne; mert minden, ami a világban

³⁸ Vö. Lk 20,38

³⁹ 2Kor 5,17

⁴⁰ Vö. Mt 7,1; Lk 6,35; Mt 5,40–42; Lk 14,13–14; Mt 6,14–15

⁴¹ Róm 8,19–21

van, a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége; mindez nem az Atyától, hanem a világból való. Elmúlik a világ is és a kívánsága is; aki pedig megteszi Isten akaratát, megmarad örökre.”⁴²

Kedves testvérek és nővérek, a szerzetesi fogadalom szívetekbe oltja az *Atya szeretetét*, azt a szeretetet, amely Jézusnak, a világ megváltójának szívében van. Ez a szeretet átöleli a világot és *mindent, ami benne az Atyától való*; s arra törekszik, hogy legyőzzön mindent, „ami nem az Atyától való”. Arra törekszik, hogy legyőzze a hármas kívánságot. „A test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége” az ember bensőjéhez tapad, mint annak az *eredendő bűnnek az öröksége*, mely az ember szívében sokszorosan eltorzította a kapcsolatot az Isten által teremtett és az ember uralmára bízott világgal.⁴³

A megváltás rendjében a tisztaság, a szegénység és az engedelmisség evangéliumi tanácsai a leghatásosabb eszközök arra, hogy az ember szívében átformálódjék ez a „világgal” való kapcsolat: mind a külső világgal, mind azzal a saját „énnel”, mely bizonyos módon a fő alkotórésze a bibliai értelemben vett „világnak”, amelyben belőle fakad mindaz, „ami nem az Atyától való”.

Szent János fentebb idézett első levele alapján könnyen belátható, hogy a három evangéliumi tanácsnak milyen nagy jelentősége van a megváltás egyetemes rendjében. Ugyanis az *evangéliumi tisztaság* segít bennünket, hogy benső életünkben átalakítsunk mindent, ami a test kívánságából ered; az *evangéliumi szegénység* segít átformálni mindazt, ami a szemek kívánságából ered; végül az *evangéliumi engedelmisség* eredményezi azt, hogy helyesbítsunk mindent, ami az ember szívében az élet kevélységéből ered. Mindezeket figyelembe véve szándékosan beszélünk a győzelemről, mint átalakulásról, mert a megváltás egész rendjét írják körül azok a szavak, melyeket Krisztus főpapi imájában az Atyához intézett: „Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól.”⁴⁴ Az evangéliumi *tanácsok* lényegükönél fogva „a teremtés megújítását” szolgálják: a világnak úgy kell az ember hatalma alá kerülnie, hogy maga az ember tökéletesen átadhassa magát az Istennek.

Részesezés Krisztus önküresítésében

10. Az evangéliumi tanácsok tüzetesebb vizsgálata újabb összefüggést tár fel a tanácsok és a megváltás rendje között. Tudjuk, hogy a megváltás üdvrendje Krisztus húsvéti misztériumában éri el tetőpontját, melyben a halál által történő *önkiüresítés* és a *feltámadás* által nyert új élet összekapcsolódik. Az evangéliumi tanácsok követésében mélységesen tükröződik a húsvéti misztérium e kettőssége:⁴⁵ benne van alapfeltételként mindannak kioltása, ami bennünk bűn vagy annak következménye, és a képesség, hogy *naponta újjászülessünk* az emberi lélek mélyén rejlő *magasabbrendű jóra*. Ez a jó a kegyelem hatására mutatkozik meg, melynek fogadására különösen a tisztaság, a szegénység és az engedelmisség gyakorlása teszi készsé az ember lelkét.

⁴² 1Jn 2,15–17 (A *Vetus Latina* szerint, amelyből az egyházatyák és az aszketika nagy hagyománya fakadt.)

⁴³ Vö. Ter 1,28

⁴⁴ Jn 17,15

⁴⁵ Vö. PC 5.

A megváltás egész rendje azáltal valósul meg, hogy minden szentség elsődleges létesítője, a *Szentlélek*, titokzatos módon indítja és irányítja az ember lelkét. Kedves testvérek és nővérek, az evangéliumi tanácsokra tett fogadalmatok ezen az úton nyit tág teret nektek az „új teremtés” számára,⁴⁶ mely a megváltás rendje szerint a *ti emberi „énetekben”* bontakozik ki, és emberi énetek révén érvényesül az egyéni és a közösségi kapcsolatokban is; s egyúttal megjelenik az emberiségben, mely az Istentől teremtett világnak része: annak a világnak része, melyet az Atya „újra” szeret örök Fiában, a világ megváltójában.

Erről a Fiúról mondja Szent Pál: „Ő mint Isten... szolgálai alakot öltött, *kiüresítette önmagát*, és hasonló lett az emberekhez.”⁴⁷ Az evangéliumi tanácsok követéséhez tartozó önküresítés teljesen krisztocentrikus. Ezért a názáreti mester kimondottan *a keresztet jelöli meg követése feltételeként*. Ő, aki valamikor mindannyiatokat hívott: „kövess engem”, azt is mondta: „aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét, és úgy kövessen engem” (tudniillik: lépjen a nyomomba).⁴⁸ Ezt minden hallgatójának, nem csupán tanítványainak mondta. Az *önmehtagadás törvénye* tehát a keresztény hivatás lényegéhez tartozik. Kiváltképpen annak a hivatásnak lényegéhez, mely az evangéliumi tanácsok fogadalmához kapcsolódik. Azok számára tehát, akik ennek a hivatásnak útjára léptek, teljesen érthetővé válnak a Filippiekhez írt levélben olvasható súlyos szavak: „Érte mindent elvettem, sőt szemétnek tekintetem, csakhogy Krisztust elnyerhessem, és hozzá tartozzam.”⁴⁹

Az önmehtagadás – mely a Kálvária misztériumának visszfénye – szükséges ahhoz, hogy valaki teljesen a megfeszített és feltámadt Krisztushoz tartozzék; olyan lemondásról van itt szó, melyben az ember teljesen felismeri embersége misztériumát, és megerősíti azzal a csodálatos fejlődéssel, melyről ugyanaz az apostol másutt szól: „Bár a külső ember romlásnak indult bennünk, a belső napról napra megújul.”⁵⁰ Ily módon a megváltás rendje kiárasztja a megváltás misztériumának erejét az emberi lét területére, azokra, akik szabadon követik Krisztus hívását az evangéliumi tanácsok szerint; a tiszta, a szegény és az engedelmes életre.

NEGYEDIK FEJEZET: TISZTASÁG, SZEGÉNYSÉG, ENGEDELMESSÉG

Tisztaság

11. A hivatás húsvéti jellege az egyes tanácsoknak megfelelően különböző szempontok szerint mutatkozik meg.

Ugyanis a megváltás rendjének mértéke szerint kell értékelni és élni azt a *tisztaságot*, melyet a szegénységgel és az engedelmességgel együtt fogadtatok; ebben nyer választ Krisztus hívó szava: „Van, aki önként mond le a házasságról *a mennyek orszá-*

⁴⁶ Vö. 2Kor 5,17

⁴⁷ Fil 2,6–7

⁴⁸ Mk 8,34; Mt 16,24

⁴⁹ Fil 3,8–9

⁵⁰ 2Kor 4,16

gáért. Aki fel tudja fogni, fogja fel!”⁵¹ Előzőleg Krisztus határozottan kijelentette: „Nem mindenki érti ezt, csak akinek megadatott.”⁵² Erről szól Szent Pál is a Korintusiakhoz írt levelében.⁵³ Ez a tanács elsősorban az emberi szív szeretetére irányul. A szegénység és főként az engedelmesség a szerzetesi fogadalomból a megváltói szeretetet emeli ki, a tisztaság pedig ennek a szeretetnek inkább a *jegyési jellegét*. Nyilvánvaló, hogy itt arról a tisztaságról van szó, mellyel „önként mond le valaki a házasságról”; a szüzesség a Megváltó iránti jegyesi szeretet kifejezője. Ebben az értelemben tanít az apostol: „Aki férjhez adja hajadon leányát, jól teszi, aki pedig nem adja férjhez, még jobban teszi.”⁵⁴ „A nőtlennek *arra van gondja, ami az Úré*: hogyan járjon az Úr kedvében”;⁵⁵ és „a nem házas asszony és a szűz *arra gondol, ami az Úré*, hogy testben és lélekben szent legyen.”⁵⁶

Sem Krisztus, sem Szent Pál szavaiból nem következik a házasság lebecsülése. A tisztaság evangéliumi tanácsa csak utal arra a különleges lehetőségre, melyet az ember számára – legyen az férfi vagy nő – Krisztus, az „Úr” Jézus iránti *jegyési szeretet* kínál. Hogy valaki „önként lemond a házasságról a mennyek országáért”, az nem csupán szabad lemondás a házasságról és a családi életről, hanem *karizmatikus döntés*, mely Krisztust választja egyedüli és kizárólagos jegyesként. Ez a választás nem csupán azt teszi lehetővé, hogy valakinek „*arra legyen gondja, ami az Úré*” hanem – mert ez a „mennyek országáért” történik – Isten *eszkatologikus országát* minden ember számára közel hozza a kor körülményei szerint, sőt bizonyos mértékben jelenvalóvá is teszi ebben a világban.

Ezáltal az Istennek szentelt személyek megvalósítják a megváltás egész rendjének legbensőbb célját: közelebb hozni Isten országát, mely természete szerint végső és *eszkatologikus*. A tisztasági fogadalommal Istennek szentelt személyek részt kapnak a megváltás rendjében, mert azzal, hogy *szabadon lemondanak* a házasság és a családi élet örömeiről, másrészt azáltal, hogy „magukat házasságra alkalmatlanná tették a mennyek országáért”, e mulandó világba hozzák az *eljövendő feltámadás* és az örök élet *üzenetét*;⁵⁷ az életét, mely Istenhez kapcsol a boldogító színelátásban és az emberi szív minden szeretetét magában foglaló és átható szeretetben.

Szegénység

12. A szegénységre vonatkozóan mennyire kifejezőek a Korintusiaknak írt második levél szavai, melyek gondosan összefoglalják mindazt, amit erről az evangéliumban hallunk! „Ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, mert *értetek szegény lett, jóllehet gazdag volt, hogy az ő szegénysége által ti meggazdagodjatok.*”⁵⁸ E szavak értelmében a szegénység Jézus Krisztus megváltói kegyelmének belső struktúrájához tartozik. A szegénység nélkül érthetetlen az isteni ajándékozás misztériuma, melyben

⁵¹ Mt 19,12

⁵² Mt 19,11

⁵³ Vö. 1Kor 7,28–40

⁵⁴ 1Kor 7,38

⁵⁵ 1Kor 7,32

⁵⁶ 1Kor 7,34

⁵⁷ Vö. Lk 20,34–36; Mt 22,30; Mk 12,25

⁵⁸ 2Kor 8,9

az ember részesült; ez az ajándékozás Jézus Krisztusban valósult meg. Az *evangéliumban központi helyet* foglal el a szegénység, a meghirdetett nyolc boldogság közül az első: „Boldogok a lélekben szegények.”⁵⁹ Az evangéliumi szegénységben tárul fel az egész titok, „mely öröktől fogva el volt rejtve Istenben”.⁶⁰ Csak akik ily módon szegények, csupán ők képesek bensőleg megérteni annak szegénységét, aki végtelenül gazdag. Krisztus szegénysége Isten végtelen gazdagságát rejt, sőt annak tévedhetetlen bizonyága. A gazdagság ugyanis, tudniillik maga az istenség, semmiféle teremtett jóban nem tud megfelelő módon megnyilvánulni. Kizárólag a szegénységben fejezheti ki magát, s ezért megfelelő módon *csak a szegények*, tudniillik a lélekben szegények *érthetik meg*. Közöttük Krisztus, az Istenember az első, ő, „aki gazdag volt és szegénnyé lett”. Ő nemcsak tanítója, hanem hirdetője és keze az *megváltó szegénységnek*, mely megfelel Isten végtelen gazdagságának és kegyelme kimeríthetetlen erejének.

Ezért az is igaz – miként az apostol mondja –, hogy „mi az ő szegénysége által váltunk gazdaggá”. A mester ugyanis *annak a szegénységnek a hirdetője, mely gazdagít*. Éppen ezért mondta az evangéliumi ifjúnak: „Add el, amid van..., oszd szét..., és maradandó kincsed lesz a mennyben.”⁶¹ E szavakban felszólítás van: saját szegénységedből gazdagodjanak mások; e felszólítás mélyén rejlik Isten végtelen gazdagságának bizonyága, azé a gazdagságé, mely az ember lelkébe árasztott kegyelem titkában magában az emberben éppen a szegénység által forrást fakaszt, hogy mások gazdagodhassanak; e forrás nem vethető össze az anyagi javak semmiféle bőségével; e forrásból, miként Istentől, úgy árad a jó mások számára. Ez az ajándékozás valósul meg Krisztus misztériumában, aki „szegénységével gazdaggá tett minket”. Az evangélium lapjain látható, hogy e gazdagítás hogyan halad előre és éri el csúcspontját a húsvéti eseményben: Krisztus ugyanis, aki a kereszthalálban a legszegényebb, ugyanaz, aki feltámadása által az új élet teljességével mérhetetlenül gazdaggá tett minket.

Kedves testvérek és nővérek, ti, akik az evangéliumi fogadalom révén lélekben szegények vagytok, vállaljátok egész életetek folyamán *Krisztusnak ezt az üdvözítő szegénységét*: napról napra érleljétek ez benneteket! „Elsősorban Isten országát és annak igazságát keressétek...”, és a továbbiakat „mind megkapjátok hozzá”.⁶² Bárcsak benneteket és általatok beteljesednék a szegények, a lélekben szegények⁶³ számára ígért evangéliumi boldogság!⁶⁴

Engedelmesség

13. Krisztus „mint Isten, az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez feltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgálai alakot öltött, kiüresítette

⁵⁹ Mt 5,3

⁶⁰ Ef 3,9

⁶¹ Mt 19,21; vö. Mk 10,21; Lk 18,22

⁶² Mt 6,33

⁶³ Vö. Mt 5,3

⁶⁴ Vö. Lk 6,20

magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát, és *engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.*"⁶⁵

Szent Pálnak a Filippiekhez írt leveléből e sorok a megváltás lényegét érintik. Ebben az igazságban Jézus Krisztus engedelmissége különleges és meghatározó módon található meg. Ezt csak megerősítik a Rómaiakhoz írt levél szavai: „Ahogy egy embernek engedetlensége miatt mindnyájan bűnössé váltak, egynek engedelmisségéért meg is igazultak.”⁶⁶

Az engedelmisség evangéliumi tanácsa Krisztus „mindhalálig” tartó engedelmisségéből eredő meghívás. Mindazok, akik Krisztus „kövess engem” felszólítására ezt a meghívást elfogadták, elkötelezték magukat – amint a zsinat tanítja – *Krisztus követésére*, aki „a kereszthalálig tartó engedelmissége által az embereket megváltotta és megszentelte”.⁶⁷ Akik az engedelmisség evangéliumi tanácsát követik, eljutnak az üdvösség belső rendjének lényegéhez. E tanácsot megvalósítván különleges módon kívánnak részesülni annak az „egynek” engedelmisségében, akinek engedelmissége által „oly sokan lettek megigazultakká”.

Nyugodtan mondhatjuk, hogy mindazok, akik az engedelmisség tanácsa szerint akarnak élni, különleges módon ütközőponttá válnak a *gonoszság misztériuma*⁶⁸ és a *megigazulás, valamint az üdvözítő kegyelem misztériuma* között. Ebben a „helyzetben” hordozzák az emberi természet bűnre való hajlamának gyökereit, az „élet kevélységének” minden következményével, a túlzott önszeretetből fakadó uralomvágygal és szolgálatmegtagadással, ugyanakkor az engedelmisség fogadalmával *eltökélték magukat*, hogy Krisztushoz hasonlóvá *alakulnak*, aki „engedelmisségével az embereket megváltotta és megszentelte”. Arra törekszenek, hogy az engedelmisség tanácsában megtalálják feladatukat Krisztus megváltói művében, és megtalálják saját megszentelődésük útját.

Ezt az utat jelölte meg Krisztus az evangéliumban, amikor gyakran szólt az *Atya akaratának teljesítéséről*, annak állandó kereséséről: „Az én eledelem, hogy annak akaratát teljesítsem, aki küldött, és elvégezzem, amit rám bízott.”⁶⁹ „Mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött.”⁷⁰ „Aki küldött, velem van, nem hagyott magamra, mert mindig azt teszem, ami tetszésére van.”⁷¹ „Nem azért szálltam alá a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem, hanem annak akaratát, aki küldött.”⁷² Ez az Isten akaratának teljesítésére irányuló készség emlékezetünkbe idézi a zsolttáros messiási vallomását: „A könyvtekercsben rólam írva áll, *hogy teljesítsem akaratodat*. Parancsod, Istenem, örömmel tölti el szívemet.”⁷³

A Fiúnak ez az – örömteljes – engedelmissége a szenvedésben és a kereszten éri el tetőpontját: „Atyám, ha akarod, kerüljön el ez a kehely, de ne az én akaratom telje-

⁶⁵ Fil 2,6–8

⁶⁶ Róm 5,19

⁶⁷ PC 1.

⁶⁸ Vö. 2Tessz 2,7

⁶⁹ Jn 4,34

⁷⁰ Jn 5,30

⁷¹ Jn 8,29

⁷² Jn 6,38

⁷³ Zsolt 40,8–9; vö. Zsid 10,7

süljön, hanem a tiéd!”⁷⁴ Krisztus már a Getszemáni-kerti imában kész volt elfogadni az Atya akaratát, *eltöltötte a fájdalom teljessége*, és ez változott „a halálíg, a kereszthalálíg” tartó engedelmisséggé, melyről Szent Pál beszél.

Az Istennek szentelt személyek az engedelmisségi fogadalom révén alázatosan elszánják magukat arra, hogy elsősorban a Megváltó engedelmisségét akarják követni. Jóllehet Isten akaratának elfogadása és törvénye iránti engedelmisség a *keresztény élet bármely állapotának* alapfeltétele, mégis a „szerves állapotban”, a „tökéletesség állapotában”, az engedelmisség fogadalmá, kedves testvérek és nővérek, mindegyiket lelkében megerősíti annak a *szoros kapcsolatnak kötelezettségét*, mely benneteket a „mindhalálíg engedelmes” Krisztushoz fűz. Mivel pedig Krisztusnak ez az engedelmissége a megváltás művének benső és lényegi része, amint azt az apostol idézett szavai tanúsítják, ezért az engedelmisség evangéliumi tanácsának megvalósításában meg kell látnunk a megváltás rendjének *sajátos mozzanatát*, mely egész hivatásokat áthatja az egyházban.

Ebből fakad, hogy valaki „feltétlenül készséges legyen a Szentlélek iránt”, aki elsősorban az egyházban tevékenykedik, mint azt elődünk, VI. Pál *Evangelica testificatio* kezdetű apostoli buzdításában írta, de ugyanez tűnik ki szerzetesi közösségeitek konstitúcióiból is. Ebből fakad az a *szervesi önálávetés*, mellyel az Istennek szentelt személyek a hit szellemében a törvényes előjáróik iránt viseltetnek, akik Isten helyettesei. Erre vonatkozóan fontos figyelmeztetést találunk a Zsidóknak írt levélben: „Engedelmeskedjétek előjáróitoknak, és kövessétek őket, mert ők vigyáznak rátok abban a tudatban, hogy számot adnak lelketekről.” A levél szerzője hozzáfűzi: „...hogy örömmel tehessék, nem sóhajtozva, mert az nem válnék javatokra.”⁷⁵

Az előjárók a maguk részéről vegyék fontolóra, hogy a szolgálat szellemében kell élniük a hatalommal, melyet az egyház hivatala rájuk bízott; legyenek mindig készségesek és hallgassák meg testvéreiket, hogy jobban megértsék, mit kíván az Úr mindegyiküktől, ugyanakkor szigorúan ragaszkodjanak döntés és rendelkezés dolgában ahhoz, amit megfelelőnek látnak.

Az így értelmezett alárendeltségből és engedelmisségből ered a *szolgálat lelkiülete*, mely egész életeteket az *Emberfia példájához* igazítja, aki „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért”.⁷⁶ Jézus anyja az anyagi üdvözlet és a megtestesülés döntő pillanatában, kezdettől fogva bekapcsolódott a megváltás üdvözítő rendjébe, amikor mondotta: „Íme az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint.”⁷⁷

Ne felejtsetek ezenkívül, kedves testvérek és nővérek, hogy az az engedelmisség, amellyel fenntartás nélkül Istennek szenteltétek magatokat az evangéliumi tanácsok fogadalmában, a *belső szabadság egyedülálló jele*, miként Krisztus szabadságának

⁷⁴ Lk 22,42; vö. Mk 14,36; Mt 26,42

⁷⁵ Zsid 13,17

⁷⁶ Mk 10,45

⁷⁷ Lk 1,38

végleges kifejezője az ő „mindhalálíig” való engedelmessége: „Odaadom életemet, hogy majd újra visszavegyem. Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda.”⁷⁸

ÖTÖDIK FEJEZET: AZ EGYHÁZ IRÁNTI SZERETET

Tanúságtétel

14. Megváltásunk jubileumi évében az egész egyház meg akarja *újítani szeretetét Krisztus iránt*, aki a világ és az emberek megváltója, a mi Urunk és isteni vőlegény. Ezért tekint rátok ebben a szentévben különös figyelemmel, kedves testvérek és nővérek, akik mint Istennek szentelt személyek, különleges helyet foglaltok el Isten népének egyetemes közösségében és a helyi közösségekben. Ha az egyház azt kívánja, hogy a rendkívüli szentév kegyelme révén megújuljon *a ti Krisztus iránti szeretetek is*, ezt annak tudatában teszi, hogy az egyesek szeretete *Isten egész népének* javára válik. Az egyház tudja, hogy a szeretetben, melyet Krisztus a neki szentelt személyektől kap, az egész test szeretete szól a vőlegénynek, aki egyúttal feje ennek a testnek. Az egyház hálás nektek az Istennek szenteltségért és az evangéliumi tanácsok fogadalmáért, melyek *a szeretet különleges bizonyosságai*; egyúttal megerősíti bizalmát irántatok, akik azt az életmódot választottátok, mely Istennek egyedülálló ajándéka az egyház számára. Az egyház számít nagylelkű együttműködésetekre, hogy hűséges sáfárai és munkatársai lesztok a *sentire cum Ecclesia* nagy ajándékának; mindig együtt dolgoztok vele, Péter tanítóhivatalának és a vele közösségben levő főpásztorok útmutatásával és intézkedésével összhangban fejlesztve – egyénenként és közösségben is – az egyházas lelkületet. Ugyanakkor az egyház imádkozik értetek, hogy meg ne fogyatkozzatok a szeretet tanúságtételében,⁷⁹ és arra kér, hogy ebben a szellemenben fogadjátok a megváltás szentévének üzenetét.

Ugyanerre kér az apostol a Filippiekhez írt levelében: „...hogy szeretetetek egyre jobban gyarapodjék a helyes ismeretekben és a teljes megértésben, hogy el tudjátok dönteni, mi a helyes. Akkor tiszták és feddhetetlenek lesztok Krisztus napjára, bővelkedni fogtok az igaz élet gyümölcseiben.”⁸⁰

Krisztus megváltói művével, „a nekünk ajándékozott Szentlélekkel, kiáradt szívünkbe az Isten szeretete”.⁸¹ Szüntelenül kérjük a *Szentlelket*, hogy „mindenki saját ajándékának”⁸² megfelelően tudjon tanúságot tenni erről a szeretetről. Győzedelmeskedjék bennetek hivatásotokhoz méltó módon „az élet Lelkének törvénye... Krisztus Jézusban”, mely törvény „megszabadított... a halál törvényétől”.⁸³ Éljetek tehát ebből az új életből *Istennek szenteltségetek* módján, s Isten különböző ajándékainak és az egyes rendi közösségek elkötelezettségének megfelelően. Az evangéliumi tanácsokra tett fogadalom megmutatja mindegyikteknek, hogy a Szentlélek segítségével hogyan

⁷⁸ Jn 10,17–18

⁷⁹ Vö. Lk 22,32

⁸⁰ Fil 1,9–11

⁸¹ Róm 5,5

⁸² Vö. 1Kor 7,7

⁸³ Róm 8,2

tudjátok megtagadni mindazt,⁸⁴ ami ellentétes ezzel az étellel, s a bűnt és a halált szolgálja; mindazt, ami ellentmond Isten és az emberek igaz szeretetének. A világnak szüksége van a szerzetesi Istennek szenteltségben rejlő hiteles „ellentmondásra” mint az üdvözítő megújulás állandó kovászára. „*Ne hasonuljatok e világhoz, hanem gondolkodástokban megújulva, alakuljatok át, hogy felismerjétek: mi az Isten akarata, mi a helyes, mi a kedves előtte és mi a tökéletes.*”⁸⁵ Az *Ecclesiae sanctae* motu proprióban a tapasztalatok összegzésére és a kor követelményeihez való alkalmazkodásra szánt időszak letelt, és az egyes intézmények már megkapták vagy hamarosan megkapják a megújított rendi szabályzat jóváhagyását. Bárcsak ösztönözne benneteket az egyháznak ez az ajándéka arra, hogy ezeket a szabályokat megismerjétek, megszeressétek, de főként nagylelkűen és hűségesen életre váltsátok, emlékezetetekbe idézve, hogy a szeretet vitathatatlan jele az engedelmesség!

A mai világnak és az emberiségnek szüksége van a szeretet ezen megnyilvánulására. Szüksége van a *megváltás melletti tanúságtételre* úgy, amint az az evangéliumi tanácsokra tett fogadalomban megtalálható. E tanácsok, mindegyik a maga módján, s belső összefüggéssel együttesen is „tanúsítják” a megváltás bizonyosságait, mely Krisztus keresztiének és feltámadásának erejével a világot és az egész emberi nemet a Szentlélekben elvezetik arra a *végző beteljesedésre*, melyet az ember – és általa az egész teremtés – Istenben és csakis Istenben találhatja meg. Tanúságtételek ezért felbecsülhetetlen értékű. Kitartóan kell fáradozni, hogy ez világossá váljék az emberek előtt és megteremje gyümölcsét. Ennek javára válik az is, ha pontosan megtartjátok az Istennek szenteltségetek és szegénységre kötelezettségetek külső megnyilvánulásaira vonatkozó egyházi szabályokat.⁸⁶

Az apostolkodás

15. Krisztus iránti jegyesi szeretetetek e tanúságából – mely révén világossá válik minden ember számára az evangélium teljes üdvözítő igazsága – fakad, kedves testvérek és nővérek, mint hivatásotok sajátossága az egyház *apostoli munkájában*, egyetemes küldetésében való *részesedés*, melyet *Istentől kapott* sokféle adománnyal minden nép között különböző módokon végez. A ti sajátos küldetésetek harmonikusan kapcsolódik az *apostolok küldetéséhez*, akiket az Úr „minden néphez” küldött, hogy „tanítsák”⁸⁷ őket, és ennek megfelelően *kapcsolódik* most is a *hierarchikus rend küldetéséhez*. Az apostolkodásban ugyanis, melyet az Istennek szentelt személyek folytatnak, Krisztus iránti jegyesi szeretetük szinte „szervesen” átalakul az *egyház* mint Krisztus teste, az egyház mint Isten népe *iránti szeretetté*, mely egyszerre jegyes és anya.

Nehéz volna leírni vagy csak felsorolni is, hogy az Istennek szentelt személyek az *apostolkodásban* hányféle módon nyilváníthatják ki az *egyház iránti szeretetüket*. Az apostolkodás mindig abból az ajándékból született, amit a rendalapító különleges adományként *Istentől kapott*, az egyház jóváhagyott, és így az egész közösség karizmájává lett. Ez az adomány megfelel az egyház különböző szükségleteinek és a tör-

⁸⁴ Vö. Róm 8,13

⁸⁵ Róm 12,2

⁸⁶ Vö. CIC 669.

⁸⁷ Vö. Mt 28,19

ténelmi korok igényeinek, ugyanakkor folyamatossá válik és erősödik a szerzetesi közösségek életében, mint az egyház életének és apostolkodásának egyik maradandó eleme. Az apostolkodás minden részletében és minden területén – mind az *apostolkodást termékennyé tevő szemlélődésben*, mind a *közvetlen apostoli tevékenységben* – szüntelenül kísér benneteket az egyház áldása, lelkipásztori és anyai gondoskodása, hogy életetek spirituális önazonosságát őrizni tudjátok, és helyesen tudjatok tevékenykedni Isten egész népe *hívásainak és karizmáinak* nagy és egyetemes közösségében. Az egyes intézmények – akár külön-külön, akár szervesen beépülve az egyház általános küldetésébe – sajátos módon előtérbe helyezik a megváltásnak azt a rendjét, melynek jele, kedves testvérek és nővérek, mindegyiketekbe *mélyen bele van írva* az Istennek szenteltség és az evangéliumi tanácsok fogadalma által.

Éppen ezért jóllehet sokféle apostoli munkátok nagyon fontos, mégis a ti *legfőbb* apostolkodásotok *mindig az, ami* (s egyúttal *aki*) az egyházban vagytok. Mindegyiketekről különösen megismételhetők az apostol szavai: „Hiszen meghaltatok, és életek Krisztussal van elrejtve az Istenben.”⁸⁸ Mindazonáltal e „Krisztussal való elrejtettség Istenben” következtében rátok is vonatkoztathatók a mester szavai: „Úgy világítson a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiket és dicsőítsék mennyei Atyátokat.”⁸⁹

E világosság szempontjából, mellyel „világítanotok kell az emberek előtt”, nagyon fontos a kölcsönös szeretet tanúságtétele, az egyes közösségek testvéri lelkületű összetartása, hiszen az Úr azt mondta: „Arról tudják meg majd rólatok, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt.”⁹⁰

„Az evangéliumi tanításból, a szent liturgiából, s főként az eucharisziából táplálkozó szerzetesi életetek alapvetően közösségi jellege kimagasló módon valósítja meg a személyek egymásközti és a közösséggel való kapcsolatát; miközben megelőzitek egymást tiszteletadásban és hordozzátok egymás terhét, e lelki egységgel tanúsítjátok, hogy az Úr jelenlétének örvendeztek.”⁹¹ Nagyon fontos, hogy az egyházban végzett apostoli munkátokban *viseljétek szíveteken az emberek baját és fájdalmát*, mely a mai világban oly nyíltan és megrázóan jelentkezik. Az apostol ezt tanítja: „Hordozzátok egymás terhét, így teljesítétek Krisztus törvényét.”⁹² Majd hozzáfűzi: „A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet.”⁹³

A ti küldetéseteknek láthatónak kell lennie! Szorosnak, *nagyon szorosnak kell lennie annak a köteléknek, mely benneteket az egyházhoz köt.*⁹⁴ Mindazzal, amit tesztek, de főként azáltal, amik vagytok, hirdetitek és tanúsítjátok ezt az igazságot: „Krisztus szerette az egyházat, és feláldozta magát érte.”⁹⁵ Ez az igazság a megváltás egész rendjének alapja. Bárcsak Krisztusból, a világ megváltójából eredne az egyház iránti szeretetetek kiapadhatatlan forrása!

⁸⁸ Kol 3,3

⁸⁹ Mt 5,16

⁹⁰ Jn 13,35

⁹¹ PC 15.

⁹² Gal 6,2

⁹³ Róm 13,10

⁹⁴ Vö. CIC 675,3.

⁹⁵ Ef 5,25

BEFEJEZÉS

Világossodjék meg lelki szemetek!

16. E buzdítás, melyben megváltásunk jubileumi évében, az *angyali üdvözlet ünnepe*n fordulunk hozzátok, bizonyítani akarja azt a szeretetet, mellyel az egyház a szerzeteseket és szerzetesnőket körülveszi. Ti, szeretett testvérek és nővérek, *az egyház különös értékei vagytok*. Ezt az értéket teljesebben megértjük, ha végiggondoljuk a megváltás igazságát. Erre alkalmat és indítást ad ez a szentév. Ismerjétek fel ennek fényében önazonosságokat és *méltóságokat*. Krisztus keresztje és feltámadása által a Szentlélek „világossítsa meg szívetek szemét, hogy megértsétek, milyen reményre hívott meg titeket, milyen gazdag az a felséges örökség, amelyet ő a szenteknek szánt”.⁹⁶

Az egyház szüntelenül könyörög a „szív megvilágosodott szeméért” mindannyiatok számára, akik már az evangéliumi tanácsok fogadalmának *úttjára léptetek*. Ugyanezt a megvilágosodott szemet kéri veletek együtt az egyház sok keresztény számára, főként mindkét nembeli ifjúság számára, hogy *megtalálják ezt az utat, és ne féljenek elindulni rajta*, hogy – a mai világ visszahúzó erői ellenére – hallják meg Krisztus hívó szavát: „Kövess engem!”⁹⁷ Nektek is fáradoznok kell ezért imádsággal, és *annak a szeretetnek a tanúságtételével*, mely által „Isten bennünk marad, és szeretete tökéletes lesz bennünk”.⁹⁸ Bárcsak mindenhová eljutna ez a tanúságtétel, és mindenhol megértenék! Bárcsak korunk lélekben megfáradt emberei erőt és reményt méríthetnének belőle! Szolgáljátok tehát testvéreiteket olyan örömmel, mely abból a szívből árad, melyben Krisztus lakozik. „Bárcsak a mai világ... nem szomorú és bátoratlan igehirdetők útján kapná az evangéliumot..., hanem az evangélium olyan szolgálaitól, kiknek élete buzgóságot sugároz; akiket már előzőleg betöltött Krisztus öröme.”⁹⁹

Írántatok való szeretetből az egyház sohasem szűnik meg „térdet hajtani az Atya előtt”:¹⁰⁰ „adja meg nektek..., hogy megerősödjétek benső emberré”.¹⁰¹ Miként nektek, úgy adja meg Isten megkeresztelt testvéreink közül sokaknak, különösen a fiataloknak, hogy találják meg a szentségnek azt az útját, melyben a történelem során oly sok nemzedék járt együtt Krisztussal, a világ megváltójával, a lelkek vőlegényével, gyakran hátra hagyva Istennek azt a ragyogó fényességét, mely körülvette őket, s mely mind ez ideig átsugárzik az emberi élet homályán és árnyain.

Akik az egyház és a világ történetének jelen pillanatában ezen az úton vándoroltok, valamennyieteknek szól a megváltás jubileumi évének kívánsága: verjétek gyökeret és vessetek alapot „a szeretetben, hogy fel tudjátok fogni, az összes szentekkel

⁹⁶ Ef 1,18

⁹⁷ Lk 5,27

⁹⁸ 1Jn 4,12

⁹⁹ *Evangelii nuntiandi*, 80.

¹⁰⁰ Vö. Ef 3,14

¹⁰¹ Vö. Ef 3,16

együtt, mi a szélesség és hosszúság, a magasság és mélység, megismerjétek Krisztus minden értelmet meghaladó szeretetét, és beteljetek az Isten egész teljességével”.¹⁰²

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének üzenete

17. Megváltásunk eme szentévében, a megtestesülés hírüladásának ünnepén ezeket a buzdító sorokat a *szeplőtelen Szűz szívében* teszem le. Valamennyi személy között, kik Istennek szentelték magukat, ő az első. Ő – a názáreti Szűz – *a legteljesebben* és a legtökéletesebben *szentelte magát Istennek*. Az istenanyaságban, a Szentlélek erejével érte el jegyesi szeretete a csúcspontját. Ő, aki mint anya Krisztust az ölében hordozta, *ő valósította meg a legteljesebb értelemben a hívást: „Kövess engem.”* Követte fiát – ő az anya – mint mesterét a tisztaságban, a szegénységben és az engedelmes-ségben.

Milyen *szegény* volt ő a betlehemi éjszakában, és milyen szegény a Kálvária hegyén! Milyen *engedelmes* volt, amikor az angyal köszöntötte, és a kereszttel mellett állva milyen engedelmes volt, amikor elfogadta Fia halálát, „aki engedelmes volt a kereszthaláláig”. Földi életében teljesen átadta magát a *legtisztább szeretettel* Isten országának!

Ha az egész egyház Máriát tekinti *legfőbb példaképének*, mennyivel inkább tekintethetitek őt annak ti, akik az egyház szívében Istennek szentelt személyek és közösségek vagytok. Ezen a napon, melyen megemlékezünk megváltásunk szentévének megkezdéséről, üzenettel fordulok hozzátok, és hívlek titeket: *élesszétek fel szerzetesi megszenteltségeteket Isten Anyjának példája szerint.*

Szeretett testvérek és nővérek! „Hűséges az Isten, aki meghívott Fiának, Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak közösségébe.”¹⁰³ Tartsatok ki annak hűségében, aki maga is hűséges, és törekedjete arra, hogy *Máriában* ehhez különleges *támaszra* találjatok. Isten őt meghívta, hogy a legtökéletesebb közösségben legyen Fiával. Legyen veletek evangéliumi utatokon ő, a hűséges Szűz, aki egyúttal anya is. Segítsen benneteket, hogy *ízleljétek és a világ előtt tanúsítsátok, milyen végtelenül hűséges maga Isten!*

Ezeket óhajtvá adjuk rátok szívünk mélyéből apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1984. március 25-én,

megváltásunk jubileumi évében, pápaságunk hatodik esztendejében.

II. János Pál pápa

¹⁰² Ef 3,17–19

¹⁰³ 1Kor 1,9